

Polityka innowacyjna w Polsce. Analiza i proponowane kierunki zmian

Data opublikowania: 25.09.2015

Zrecenzował(a) dr Magdalena Klimczuk-Kochanska Redakcja naukowa mgr Andrzej Klimczuk

Książka pt. „Polityka innowacyjna w Polsce” odnosi się do ważnego dla kraju problemu, jakim jest wspieranie innowacyjności. Jest to tematyka jak najbardziej aktualna, szczególnie w obliczu niskiego poziomu konkurencyjności polskiej gospodarki. Celem Jakuba Czerniaka było zidentyfikowanie kierunków doskonalenia polityki innowacyjnej w Polsce. Osiągnięciu go służyć ma nie tylko przedstawienie głównych narzędzi polityki innowacyjnej w różnych, wybranych krajach, w tym w Stanach Zjednoczonych, Finlandii i Irlandii, ale także ukazanie ich stanu w Polsce.

Dwa pierwsze rozdziały książki stanowią wstęp do dalszych rozważań, które mają charakter empiryczny. Zgodnie z tytułem pierwszego z nich autor przedstawia znaczenie innowacji w rozwoju gospodarczym. Zasadniczo jednak nie do końca wywiązuje się z przyjętego na siebie zadania. Rozpoczyna od ukazania pojęcia innowacji, prezentuje przy tym liczne znane w literaturze przedmiotu przykłady definicji. Ostatecznie jednak nie dokonuje żadnego zestawienia tych definicji, ani też nie przedstawia własnej refleksji na temat różnic między nimi. W kolejnych częściach rozdziału przedstawia typologię innowacji oraz modele procesu innowacyjnego, jednak i tu brak wniosków autora. Następnie dokonuje przedstawienia modelu polityki innowacyjnej oraz narodowego systemu innowacji. Rozdziela te dwa zagadnienia pomiędzy osobne części podrozdziału. W dalszej części rozdziału pierwszego autor przedstawia wskaźniki służące do oceny innowacyjności. Zamieszcza tu liczne dane statystyczne, a szczególną uwagę poświęca tylko tym wynikom, które np. świadczą o najwyższym poziomie innowacyjności gospodarki danego kraju.

Zasadniczo, zatem w powyższym rozdziale, mimo jego tytułu odnoszącego się do znaczenia innowacji w rozwoju gospodarczym, trudno doszukać się podrozdziałów, które ujmowałyby taką relację. Można stwierdzić, że rozdział jest raczej interesującym zestawieniem podstawowych zagadnień dotyczących innowacyjności oraz analiz na temat poziomu innowacyjności różnych krajów, które jednak są istotną bazą do przeprowadzenia dalszych analiz.

Kolejny, drugi rozdział książki został poświęcony wybranym determinantom innowacyjności gospodarek. Autor przedstawia wśród nich nakłady na badania i rozwój, regulacje prawne, szkolnictwo wyższe, instytucje finansowe oraz aspekty kulturowe. Zostały one pokrótce opisane na podstawie szerokiej literatury przedmiotu.

Polityka innowacyjna Stanów Zjednoczonych, Finlandii i Irlandii stała się tematem rozdziału trzeciego. Autor dość sprawnie i klarownie przedstawia stan działań na rzecz innowacji w powyższych krajach. Opisu polityki innowacyjnej tych krajów dokonuje poprzez pryzmat determinant, jakie analizowane były w drugim rozdziale. Przy czym w przypadku Irlandii przedstawia także znaczenie zagranicznych inwestycji bezpośrednich dla innowacyjności tego kraju. Prezentowane analizy są interesujące i mogą być dobrym źródłem informacji na temat wybranych czynników poziomu innowacyjności w analizowanych gospodarkach. Nie dokonuje jednak łącznego podsumowania prezentowanych danych dla wszystkich badanych krajów.

Ostatni, rozdział czwarty został poświęcony tematyce innowacyjności w Polsce, a konkretnie prowadzonej w tym zakresie polityki. Co ważne autor rozpoczyna prezentację od analizy wielkości luki innowacyjnej Polski. Zwraca przy tym uwagę na słabe wyniki kraju w zakresie licznych, analizowanych w rozdziale pierwszym, wskaźników innowacyjności. Podkreśla, że działania prowadzone w innych krajach, które zostały przedstawione w książce na przykładzie Stanów Zjednoczonych, Finlandii czy Irlandii, przedstawiają elementy polityki innowacyjnej, która może przełożyć się na znaczną innowacyjność gospodarki. Wskazuje przy tym, że niezbędne jest zaproponowanie zmian w wybranych elementach takiej polityki w odniesieniu do Polski, co powinno być poprzedzone analizą rozwiązań, jakie zostały wprowadzone do tej pory w tym obszarze (s. 199).

Autor przy podejmowaniu próby przedstawienia metody szacowania wielkości luki innowacyjnej kraju od najbardziej innowacyjnych gospodarek na świecie, a także Unii Europejskiej czy innych gospodarek z regionu Europy Środkowo-Wschodniej, powołuje się na metodologię zastosowaną przy badaniu luki w obszarze technologii elektronicznych („luka technologiczna”, s. 199). Przy czym nie wyjaśnia pojęcia „luka technologiczna”, ani nie przedstawia szczegółowo zastosowanej metody badań. Prezentacja wielkości luki innowacyjnej Polski w stosunku do krajów „liderów innowacji”, „państw doganiających” i „Europy Środkowo-Wschodniej”, została wyliczona dla roku 2010 i przedstawiona w formie tabeli (s. 200). Jak z niej wynika – przedstawione dane to wyliczony syntetyczny wskaźnik Summary Innovation Index (SII) stosowany w analizach przedstawianych przez Komisję Europejską. Wielkość luki innowacyjnej autor analizuje dla lat 2006–2010.

W dalszej części rozdziału ukazuje schemat istniejącego w Polsce narodowego systemu innowacji. Następnie, stosując logikę prezentacji z innych, wcześniejszych rozdziałów, autor ukazuje poszczególne determinanty innowacyjności w kraju. Obok aspektów takich jak nakłady na badania i rozwój, regulacje prawne, szkolnictwo wyższe, finansowanie i uwarunkowania kulturowe, odnosi się do znaczenia inwestycji zagranicznych w transferze technologii do Polski.

Rozdział kończy podsumowaniem w postaci oceny polityki innowacyjnej w Polsce, aby następnie przejść do propozycji kierunków zmian, które można byłoby w niej wprowadzić. W tej części rozdziału czwartego autor przedstawia swoje propozycje kierunków zmian w polskiej polityce innowacyjnej. Dokonuje tego jedynie w związku z dwoma grupami determinant innowacyjności, które wcześniej były analizowane w odniesieniu do innych krajów i Polski. Przykładowo w zakresie regulacji prawnych i instytucji narodowego systemu innowacji w kraju proponuje on utworzenie stanowiska wicepremiera ds. innowacji, czy zmiany w systemie ochrony własności intelektualnej. Wśród propozycji zmian w obszarze finansowania innowacji znalazły się zmiany w regulacjach prawnych dotyczących finansowania aniołów biznesu i funduszy *venture capital*.

Po zapoznaniu się z treścią opracowania stwierdzić można, że mimo pewnych uchybień książka może być interesującym źródłem informacji na temat wybranych zagadnień dotyczących innowacyjności w Polsce. Zawarte w niej zagadnienia, jak i przedstawione przez autora szczegółowe analizy danych, wzbogacone licznymi wnioskami, pozwalają na pogłębienie wiedzy o polityce innowacyjnej nie tylko w Polsce, ale i w wybranych krajach na świecie. Stanowi istotne źródło danych na ten temat.

Sposób cytowania:

dr Magdalena Klimczuk-Kochanska: Recenzja: Jakub Czerniak: Polityka innowacyjna w Polsce. Analiza i proponowane kierunki zmian, 2013, w: <https://www.pol-int.org/pl/publikacje/polityka-innowacyjna-w-polsce-analiza-i-proponowane-kierunki#r3184>.

<https://www.pol-int.org/pl/publikacje/polityka-innowacyjna-w-polsce-analiza-i-proponowane-kierunki?j5Q6rewycZ5HtUDXTWpx7UZE=1&r=3184>